

Nazibråket i högskolan noga uttänkt av Wiklund.

S. N. 7/1-34

Utpekas av tre nazister, men nekar själv.

25 TORDE ÅTALAS.

Furugårdsnazisternas SA-ledare, Gösta Wiklund, figurerar som huvudperson i ännu en polisrapport, nämligen rörande uppträdet vid Clartémötet på Stockholms högskola den 6 december. Av kriminalpolisens utredning, som på torsdagen överlämnades till poliskammaren, framgår att Wiklund av tre av de sina beskylls för att ha i detalj planerat attacken och sorgfälligt instruerat sina SA-män. Bland annat hade fyra av dessa — samtliga icke studenter — fått i uppdrag att bära ut föredragshållaren till toaletten.

Själva slagsmålet tycks inte ha varit så omfattande som de första skildringarna gävo vid handen. 25 personer som tagit mest framträdande del i bråket väntas bli åtalade för förargelseväckande beteende, respektive våld. Rektor Tunberg vid högskolan har också fått ett exemplar av den mer än 100 sidor tjocka rapporten, varefter väl även åtgärder komma att vidtas från högskolans sida. Åtminstone de flesta av bråkmakarna voro emellertid icke studenter.

Rapporten upptar till största delen redogörelser för de många förhör som hållits med inblandade personer och vittnen.

På basis av de hörda personernas berättelser har i rapporten gjorts ett sammandrag på ett tiotal sidor över händelseförloppet vid clartémötet på kvällen den 6 december.

Enligt detta sammandrag hade vid 7-tiden på kvällen omkring 15 SA-män och några andra medlemmar samlats i Sveriges nationalsocialistiska partis stormavdelnings dagrum i partilokalerna vid Döbelnsgatan. De församlade skulle erhålla instruktioner för den tillämnade aktionen på studentföreningen Clartés möte senare på kvällen. Om aktionen tidigare beslutats av partiledningen har icke kunnat

utrönas under förhören. Under sammankomsten hade f. d. SA-ledaren Gösta Wiklund hållit ett kort anförande, varit han anmodat samtliga att i grupper om två eller tre bege sig till clartémötet. De skulle där placera sig på de främsta bänkarna eller på ytterplatser på de andra bänkarna. Vidare gav Wiklund order om att samtliga genast från början skulle söka störa mötet, bl. a. genom applåder på felaktiga ställen.

Fyra SA-män, murare Oskar Vilhelm Skantz, f. d. mekaniker Olof Andreas Schultze, byggnadsarbetare John Herbert Mattsson och sjöman Tage Gustaf Arne Wassmer, hade därutöver fått i uppdrag att bära ut af-tonens föredragshållare, docent Gunnar Dahlberg, och placera honom på toaletten, samt förfara sammalunda med Clartés ordförande, såvida denne icke var kvinnlig. Signalen för attackens verkställande skulle vara att ljuset släcknades, och en man hade utsetts att släcka ljuset. Vem som fått detta uppdrag har icke framkommit under utredningen. En annan nationalsocialist, vars namn icke heller framkommit, fick i uppdrag att förklara mötet avslutat sedan föredragshållaren och ordföranden burits ut.

Genast i början av föredraget började nationalsocialisterna applådera efter så gott som varje mening, och när föredragshållaren bad auditoriet vänta med applåderna till efter föredraget följde en applåd på det också. Clartés sekreterare, Hammarström,

manade till tystnad, men det besvarades med nya applåder. Med. kand. Inghe hade slutligen förklarat mötet avslutat. När publiken reste sig för att gå började nazisterna sjunga sin kampsång och samlades innanför dörrarna, där de till slut utbringade ett "Hell Furugård". Ungefär samtidigt släcktes ljuset, men tändes omedelbart igen, varefter nazisterna lämnade salen.

Fil. kand. Hallberg skickade nazisterna in i salen igen.

På förslag av Clartés ordförande, fröken Karin Lamm, fortsatte mötet såsom enskilt, men efter en kort stund hördes oväsen från passagen, och så hade dörren öppnats och 15—20 nazister kommit in under allehanda rop såsom "Ut med talaren", "SA, framåt", "Till Ryssland med dem" o. s. v. De närvarande clartéisterna hade sökt hindra nazisterna vid ingången, varvid ett mindre handgemäng uppstod. Härunder hade två nazister, en från vardera sidan av podiet, sökt ta ned talaren, men hindrats därifrån dels av denne själv, dels av andra personer. Slutligen ropade Wiklund under tumultet "SA tillbaka", varefter nazisterna lämnade lokalen och högskolan. Mötet kunde sedan fortsätta utan vidare störningar.

Sedan nazisterna första gången lämnat lokalen hade de uppehållit sig i vestibulen. En grupp på omkring tio man, bland vilka befann sig kandidat Otto Hallberg, hade stannat innanför utgången. Vaktmästar Beijner uppmanade dem att avlägsna sig, men de lydde icke. Samtidigt ropade någon att mötet i C-salen skulle fortsätta. Då ropade Hallberg: "In och avsluta mötet". Då Beijner försökte hindra nazisterna knuffades han åt sidan av SA-mannen f. d. förrådsförvaltaren Karl Arthur Lennman. Beijner sprang då till trappan som leder upp till C-salen och ställde sig med utbredda armar för att hindra nazisterna att stor-

ma in i C-salen, men överfölls då med minst fem slag av några nazister i främsta ledet. En av dessa kan möjligen ha varit SA-mannen Skantz.

Wiklund nekar trots vittnesmål.

"Namnen i kanten" på rapporten äro till antalet 25, däribland åtta av de SA-män som figurerade i samband med polisrazzian på SA-hemmet.

Fältflygare Wiklund bestrider att han givit order om störande applåder, och han har ej tillsagt någon grupp att bära ut talaren eller ordföranden, vilket ju ej heller blev av. Wiklund har icke anbefallt släckning i C-salen, och lika litet har han anbefallt nationalsocialisterna i partilokalen att lämna hemma medlemsböcker och handlingar. Häremot strida uppgifterna från tre nationalsocialister, nämligen Nils Oskar Fahlgren, Tage Gustaf Arne Wassmer och Olof Andreas Schultze, vilka redogjort för Wiklunds anbefallda dispositioner under organisationsmötet på Döbelnsgatan.

Ordföranden i Clarté, fröken Karin Lamm, har endast sett en nationalsocialist och en Clartéist som verkligen slagits. Att det förekommit en massa skrån och tillvitelser uppge för övrigt många av de hörda från båda de fientliga lägren. SA-mannen byggnadsarbetare Mattsson säger att en Clartéist sparkade till SA-ledaren Smigelski.

Hallberg gillar sina kamraters handlingssätt.

Hallberg säger att han då nazisterna stormade in ropade "SA, SA", för att kalla sina kamrater tillbaka, men efteråt har han förstätt att detta utrop varit oriktigt, emedan det haft motsatt verkan. För egen del hade han icke trängt in i C-salen, utan vänt om och lämnat högskolan. Hallberg förnekar att han var ledare av oroligheterna under mötet, men han säger att han i allt väsentligt gillar sina kamraters handlingssätt. Någon misshandling mot vaktmästare Beijner har han icke sett, därför att han då nazisterna trängde in i salen var så upphetsad att han icke kunde urskilja vad som föresiggick omkring honom.

Docent Dahlberg har lämnat en berättelse för polisen i Uppsala, varav framgår att två personer kommo upp på katedern till honom, då han satt där och avvaktade hur situationen skulle utveckla sig, sedan skrik, bråk och slagsmål stört ordningen. Båda togo tag i docentens armar. Han sade till dem att låta bli. Men så småningom togo de i hårdare. Docenten reste sig och slet sig loss. Den ene av angripna försann, och då den andre försökte få tag i docenten igen skjutsade han stolen emot honom. Nazisten ramlade omkull i stolen, och docenten lämnade då katedern. Han meddelar att han inte fick några personliga ska-

dor, fränsett ett obetydligt blåmärke på ena armen.

Av de hörda Clartéisterna berättar studeranden P. O. G. Lindberg att han liksom flera andra Clartéister sprang emot nationalsocialisterna då dessa trängde in i C-salen. Då Lindberg skulle ta sig ut för att tillkalla polis fick han flera slag i ansiktet. För att försvara sig utdelade han en hel del slag emot nazisterna.